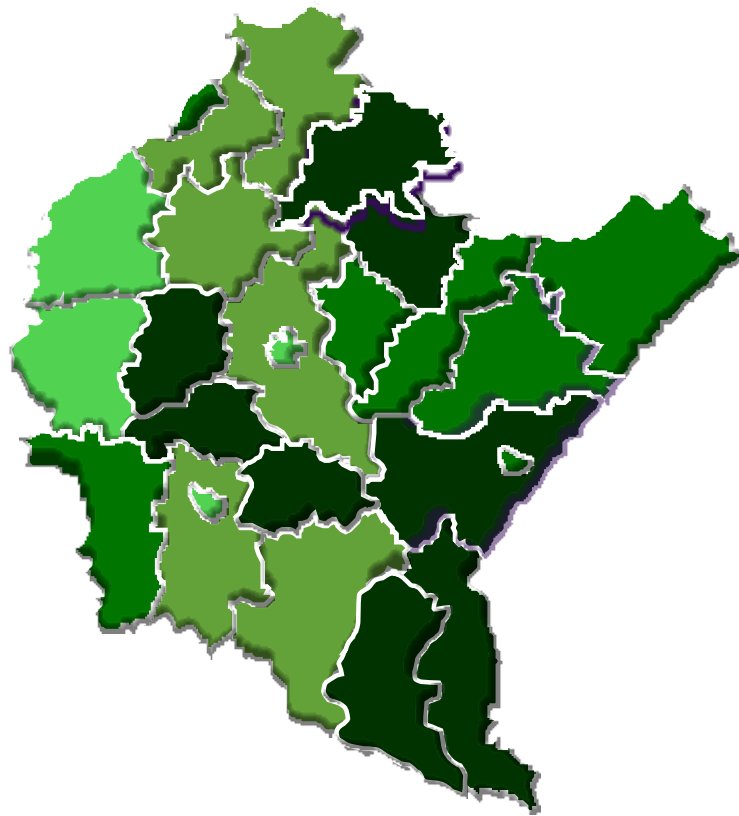

OSOBY MŁODE NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM

Opracowanie zawiera wskaźniki, które charakteryzują rynek pracy, dokonują pomiaru bezrobocia w grupie osób młodych i odnotowują stan aktywności zawodowej na lokalnym rynku pracy. Są to najbardziej charakterystyczne wskaźniki, które opisują sytuację osób młodych na rynku pracy w województwie podkarpackim w porównaniu do średniej w kraju. Dane prezentują zmiany zachodzące w subpopulacji odnotowane w analizowanym okresie, w zależności od dostępności wyników w danym roku.

Zmiany następują zarówno wśród osób aktywnych jak i biernych zawodowo. Zostały odnotowane w informacjach o rynku pracy, a ich źródłem są dwa bloki tematyczne. Pierwszy – dotyczy statystyk osób bezrobotnych, a drugi – zawiera poszczególne kategorie ekonomiczne wg aktywności zawodowej. Źródło dotyczące bezrobocia rejestrowanego pochodzi z powiatowych urzędów pracy, gdzie dane prezentujemy w postaci zbiorczych zestawień. Dane na temat aktywności zawodowej osób młodych są uzyskiwane z wyników badania BAEL (GUS) [Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności], które jest realizowane kwartalnie, a jego wyniki są uogólniane również średniorocznie wg przyjętej metody. Nie są to badania *ad hoc*, doraźne, wykonywane nagle dla bieżących potrzeb, gdzie wyniki są trudne do wyjaśnienia, ponieważ brak jest odpowiedniej systematyki w poszczególnych latach. Porównania w badaniach BAEL można dokonać zarówno do danych wcześniejszych jak i w szerokim zestawie terytorialnym, ponieważ podobną metodę stosują pozostałe kraje UE. Sondaż BAEL jest realizowany w każdym kwartale od 1992 roku. Niektóre informacje są prezentowane przez GUS w banku danych lokalnych w postaci wyników średnio dla danego roku.

W porównaniach dotyczących rejestrowanego poziomu bezrobocia osób młodych, statystyka powiatowych urzędów pracy zawiera liczbę osób młodych, pozostających bez pracy i spełniających podczas rejestracji wymogi ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia. Liczba młodych bezrobotnych jest wówczas określona przedziałem od 18 lat (wiek uzyskania pełnej zdolności do czynności prawnych) do 30 lat [dane statystyki PUP]¹.

¹ W sprawozdawczości dostępny jest również przedział wieku osób bezrobotnych od 18 do 34 lat, który zawiera publikowana na stronie WUP w Rzeszowie – informacja miesięczna o sytuacji na rynku pracy w województwie podkarpackim. Pozostałe kategorie statystyczne nie obejmują całej grupy osób młodych pozostających bez zatrudnienia. Bezrobotni do 12 m-cy od dnia ukończenia szkoły (w pewnym sensie zbliżona do pojęcia „absolwent” stosowanego przed wejściem w życie ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia z 30 marca 2025 roku). **Kategoria osób bezrobotnych do 12 miesięcy** – nie obejmuje młodzieży czy osób młodych nie uczących się lub pozostających w dłuższym okresie czasu w ewidencji bezrobotnych po ukończeniu szkoły. Z perspektywy ujęcia granic wieku osób młodych można zauważyć różnorodne definicje obecne w nauce, jak również normy prawne – zawarte w przepisach. Każda definicja naukowa czy przyjęta w zakresie norm prawnych, zwraca uwagę na istotny aspekt przejścia z młodości w wiek dojrzały. Z reguły osoby młode szybko i elastycznie przystosowują się do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy i warunków zawartych w ofertach pracy. Młodzi współcześnie – posiadają silniejszą od poprzednich pokoleń świadomość życia w „globalnej wiosce”, często zmieniają pracę i są bardziej mobilni jak pozostałe grupy wiekowe. Ponadto nowe technologie komunikacyjne umożliwiają wzrost mobilności [możliwość kontaktu z bliskimi na odległość – łagodzi trudy emigracji ekonomicznej].

REJESTROWANE BEZROBOCIE OSÓB MŁODYCH DO 30 ROKU ŻYCIA

Obowiązująca statystyka rynku pracy zawiera przedział od 18 do 30 lat. Dane o osobach bezrobotnych do 30 roku życia w postaci zbiorczych zestawień, zostały implementowane do statystyki od 2015 r. (wcześniej była to grupa osób bezrobotnych do 25 roku życia). Osoby do 30 roku życia wg stanu wyjściowego – na dzień 31 stycznia 2015 r. obejmowały 36,5 proc. ogólnej liczby bezrobotnych w PUP, a wg stanu na 31 marca 2025 r. – 26,1 proc. ogółu bezrobotnych PUP w województwie podkarpackim.

Tabela 1. Bezrobotni do 30 roku życia według PUP w województwie podkarpackim

PUP W:	BEZROBOTNI DO 30 ROKU ŻYCIA		WZROST - - SPADEK
	31-01-2015	30-06-2025	
USTRZYKACH DOLNYCH	707	240	-467
BRZOSZOWIE	2405	893	-1 512
DĘBICY	3163	673	-2 490
JAROSŁAWIU	3612	1 088	-2 524
JAŚLE	3112	1 134	-1 978
KOLBUSZOWEJ	1416	395	-1021
KROŚNIE	2949	777	-2 172
LESKU	934	388	-546
LEŻAJSKU	2192	768	-1 424
LUBACZOWIE	1668	426	-1 242
ŁAŃCUCIE	2225	676	-1 549

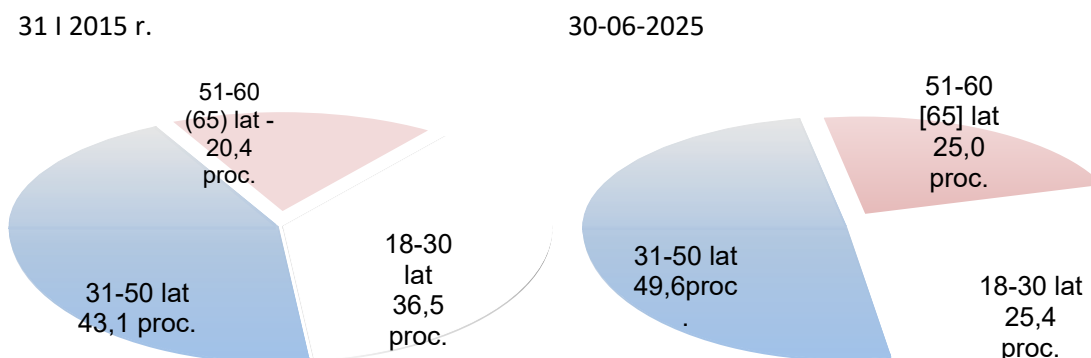
Ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia z 30 marca 2025 roku pośrednio określa, iż granicą wieku osób młodych na rynku pracy jest osiągnięcie 30 roku życia [art. 32, art. 86]. W sensie statystycznym grupa osób młodych jest określona przedziałem, który dotyczy ich aktywności na rynku pracy. Przełożenie zakresu definicyjnego na konkretną grupę osób nie powoduje automatycznie trafnej definicji. Granice od młodości do dojrzałości są w sensie społecznym niejednoznaczne. Bardzo trudno jest określić stopień przejścia, wskazać konkretny wiek człowieka już dojrzałego (w sensie liczby lat), po ukończeniu których jednostka (czy pokolenie) jest w pełni odpowiedzialna za swoje działania. Jest to w większym stopniu proces – niż zjawisko. Samo pojęcie „człowieka młodego” nie jest kategorią jednoznaczną, o takich samych granicach semantycznych. Problem przekłada się na różnorodne ujęcia teoretyczne, podczas określenia zakresu definicji. Jedną z ciekawszych koncepcji, należących do kanonu nauk społecznych, jest pojmowanie młodych jako odrębnej grupy społecznej w stosunku do osób dojrzałych czy seniorów. Jest to ujęcie teoretyczne, które można określić jako holistyczne (całościowe) przez postrzeganie grupy osób młodych jako pewną jakość społeczną, nie dającą się zredukować do zbioru jednostek lub osób młodych pojmowanych tylko jako poszczególne fazy rozwoju biologicznego, wiązka ról społecznych czy uczestnicy mikrostruktury. Innym holistycznym rozwiązaniem zagadnienia granic i roli osób młodych we współczesnych społeczeństwach są koncepcje obecne w teorii wielkich struktur społecznych (tzw. makro-struktur). Znaczne przemiany w dużej skali i wynikające z tego konsekwencje dla zmiany kultury współczesnych społeczeństw były częścią refleksji naukowej **Margaret Mead i Karen Horney**. Przykładem ogólnego podejścia do pojmowania roli osób młodych w społeczeństwie jest refleksja Margaret Mead. W „Kulturze i tożsamości” autorka zastanawia się nad drogami rozwoju kultur. Opisuje, na podstawie złożonej analizy historycznej, stosunki w różnych społeczeństwach oddalonych przestrzennie i czasowo oraz zmiany jakie zostały wywołane współcześnie przez rozwój techniki w społeczeństwach przemysłowych z czego wynikają określone implikacje dla świadomości osób – uczestników współczesnego społeczeństwa po-przemysłowego [post-industrii]. Kluczowym pojęciem dla autorki pozostaje relacja pomiędzy kulturą a tożsamością, jako zjawiskami wynikającymi ze świadomości grupy. Identyfikacja z wartościami istotnymi dla własnego pokolenia, a nie wartościami rodziców czy dziadków przyczynia się do szybkich zmian w kulturze społeczeństw „wysoko uprzemysłowionych” i po okresie znacznego rozwoju przemysłu i produkcji masowej. Współcześnie zmiany następują tak szybko, że osobami najlepiej do nich przystosowanymi – okazują się być ludzie młodzi. W ramach współczesnych społeczeństw postindustrialnych – następuje proces przejmowania wzorców zachowania przez osoby w wieku dojrzałym i starszych – od ludzi młodych. M. Mead określiła ten proces jako jeden ze zwiastunów nowej kultury, która ma nastąpić. Jednak są na świecie jeszcze społeczności, gdzie młodzież, w ujęciu autorki badań na Samoa, funkcjonuje w ramach kultury osób starszych. Dostosowuje wówczas swoje zachowania do ogólnego trendu kultury, tworzonej przez starszych. Jednak powstałe zmiany w stosunku do przeszłości rozwiniętych społeczeństw są bardzo charakterystyczne – twórcami wzorców kultury dla całego społeczeństwa są osoby młode, co poza zmianą roli kobiety, jest istotnym novum współczesnych przemian.

MIELCU	2795	803	-1 992
NISKU	2090	700	-1 390
PRZEMYŚLU	3581	1 198	-2 383
PRZEWORSKU	2495	871	-1 624
ROPCZYCACH	2364	824	-1 540
RZESZOWIE	6765	2 214	-4 551
SANOKU	1979	732	-1 247
STALOWEJ WOLI	1942	570	-1 372
STRZYŻOWIE	2238	744	-1 494
TARNOBRZEGU	1901	542	-1 359
RAZEM	52 533	16 656	-35 877

Źródło: MRPiPS-01.

Bezrobocie osób młodych spadło o 35 877 osób (68,3 proc.). Zmniejszenie się liczby osób młodych o więcej niż $\frac{2}{3}$ można określić jako duży spadek. Skoro grupa osób młodych zarejestrowanych w PUP tak bardzo się zmniejszyła, czy również ilość osób bezrobotnych spadła w pozostałych przedziałach wieku? Na poniższym wykresie zaprezentowano rozkłady procentowe wg wieku w końcu stycznia 2015 [pierwsze dostępne dane] i wg stanu na 30-06-2025 rok.

Wykres 1. Bezrobotni wg wieku w PUP, w proc. por. 31-01-2015 do 30-06-2025

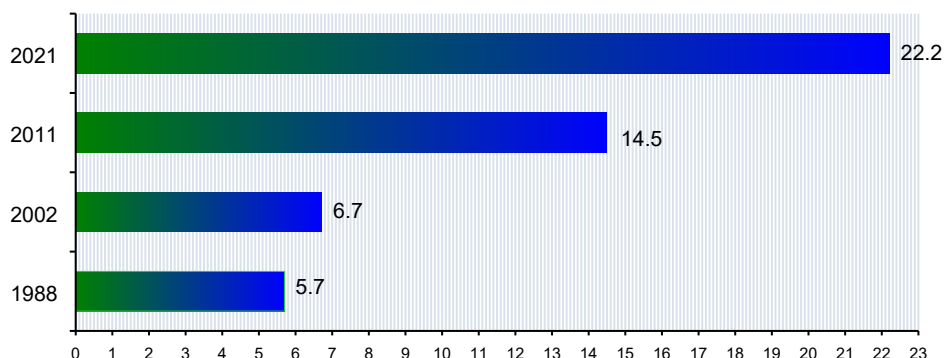

Źródło: MRPiPS-01.

Nastąpił wzrost bezrobotnych w przedziale wieku **od 31 do 50 lat** (o 6,5 pkt. proc.) i w wieku **50+** (4,6 pkt. proc.). W grupie wiekowej od **18 do 30 lat** odnotowano spadek o 11,1 pkt. proc. Dane pokazują proces przejścia osób młodych do wieku produkcyjnego, ale i zwiększenia się grupy osób bezrobotnych w wieku 51-60[65] lat. Liczba osób młodych bezrobotnych [do 30 roku życia] nie wzrasta w ewidencji PUP, ponieważ w strukturze ludności ogółem wg wieku są już widoczne procesy depopulacji. Sytuację na rynku pracy dodatkowo polepsza sprawdzony model opóźnionego wejścia na rynek pracy coraz większej ilości osób młodych, którzy długo pozostają w systemie edukacji i dopiero po ukończeniu studiów wyższych uczestniczą w wytwarzaniu PKB, wchodząc w grupę osób pracujących.

Jak pokazują wyniki spisów powszechnych GUS, wzrasta udział osób posiadających wykształcenie wyższe wśród ogólnej liczby ludności województwa podkarpackiego [wykres 2].

Wykres 2. Osoby z wykształceniem wyższym w ogólnej strukturze ludności w województwie podkarpackim (w proc.)

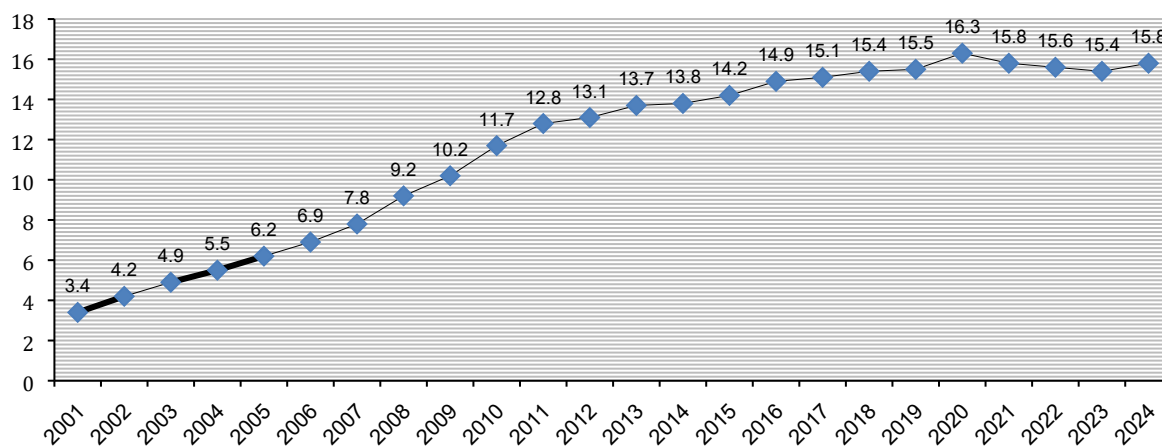
Źródło: NSP, BDL, GUS.

Uczelnie wyższe starają się dobrze ukształtować talenty młodego człowieka, poszerzyć jego horyzonty myślowe. Coraz większa rzesza absolwentów nabywających wykształcenie wyższe – dla lepszej koniunktury słabo uwewnętrznia ideały i najwyższe standardy, które uczelnie wyższe już nie promują tak mocno jak przed 2 - 3 dekadami. Wynika to również z innej sytuacji, gdzie oświata musi funkcjonować w warunkach pogłębiającego się niżu demograficznego, a nie tak jak w dekadzie lat 60, 70, 80 czy nawet lat 90 XX wieku, gdzie dopuszczano tylko najlepszych studentów do ukończenia uczelni wyższej. Po 2000 roku w systemie edukacji coraz bardziej widoczny był spadek liczby uczniów czy studentów. Coraz mniej istotne było czy uczeń aktywnie uczestniczył w wykładach czy seminariach i prawidłowo je zrozumiał oraz czy potrafił praktycznie zastosować opanowaną część materiału, a bardziej istotne stawało się czy wpłacił czesne w ustalonej wysokości, co dotyczy coraz większej ilości placówek systemu oświaty. Na ten proces nakłada się obsesyjne wręcz przywiązanie do coraz większej liczby procedur, które stosowane bez odpowiedniego zrozumienia stają się barierą, a nie celną interwencją faktycznie polepszającą sytuację w danej dziedzinie. Nadmierna „papieryzacja” coraz częściej nie jest stosowana z korzyścią dla ludzi i nie kalkuluje również redukcji kosztów. Zaspokaja tylko w coraz większej liczbie przypadków fikcyjne potrzeby systemu, które żadnemu z uczestników nie przynoszą korzyści.

Absolwent bez praktyk, ale za to ze znajomością procedur ma coraz większe trudności w pokonaniu bariery wejścia na rynek pracy i solidnego wykonywania zawodu. Nauka na studiach wyższych powinna powodować rozwój osobowości, w czasach gdy uzyskanie wykształcenia wyższego stało się standardem kultury. Osoby młode mają możliwość rozwoju swoich zainteresowań i pasji. Niektóre ścieżki rozwoju zawodowego mogą przyczynić się do wzrostu innowacyjności i jakości pracy.

Upowszechnienie wykształcenia wyższego przy zachowaniu wysokich standardów edukacyjnych jest miarą postępu społeczeństwa. Jednym z korzystniejszych rozwiązań dla regionalnego rynku pracy jest możliwość zatrudnienia wysoko wykwalifikowanych pracowników. Niestety praktyka często nie pokrywa się z postulatami. Popyt nie zawsze występuje na wszystkie specjalizacje po studiach. Najwięcej firm działających w województwie podkarpackim (szczególnie w rejonach wiejskich, oddalonych od centrum regionu) to firmy rodzinne, wprawdzie mniej podatne na sezonowe wahania, ale zatrudniające z reguły tylko kilka osób. Szefowie małych firm rodzinnych niechętnie podejmują decyzję o zatrudnieniu nowego pracownika, co w przypadku osób młodych stanowi dodatkową barierę trudną do pokonania.

Wykres 3. Odsetek bezrobotnych o wykształceniu wyższym w bezrobotnych ogółem, województwo podkarpackie (w proc.)

Źródło: MRPIPS-01, stan na koniec grudnia danego roku.

Firma mała z reguły wybiera najkorzystniejszą dla siebie formę zatrudnienia nowych pracowników w istniejących ramach prawnych. Nie zawsze zakres prac i wybór rodzaju umowy o pracę jest adekwatny do rzeczywistych czynności u danego pracodawcy. Z reguły następuje zonglerka kwalifikacjami i nazwami wykonywanego zawodu w stosunku do wymaganego szerszego zakresu pracy do wykonania i oferowanego mniejszego wynagrodzenia. Firmy tną koszty, co można zobaczyć w większym stopniu w sektorze prywatnym. Jednym z ograniczeń są korzystne dla pracodawców formy legalizacji wykonanej pracy [umowa – zlecenie, umowa o dzieło], które nie zawsze są atrakcyjne dla pracowników, szczególnie wtedy gdy stanowią podstawową i jedyną formę zatrudnienia dla danej osoby. Stabilizacja i bezpieczeństwo – wpływa na poziom zadowolenia z wykonanej pracy, ale również dla mniej atrakcyjnych ofert utrwala deficyty na rynku, gdzie pracodawca w oferowanych warunkach nie może znaleźć pracownika.

Osoby młode często podejmują okresowe zatrudnienie w rolnictwie, usługach (np. wykonują drobne prace remontowe) oraz w innych sektorach, często z wymaganą własną działalnością gospodarczą.

W przypadku *deskwork* bardziej odpowiednimi formami są praca zdalna lub formy mieszane, które często stosują firmy prywatne w zależności od potrzeb [obniżenie kosztów pracodawcy, nadzór przez efekty]. Powodem ograniczającym ilość nowych młodych „talentów” w poszukiwanych zawodach z nauk ścisłych, technicznych czy medycznych jest również poziom kształcenia. Trudniejsze do zmiany przez zaawansowaną inżynierię społeczną są wybory osób młodych, co do korzystniejszej drogi rozwoju zawodowego.

Znaczna liczba studentów i absolwentów na wyższych uczelniach jest kształcona w kierunkach humanistycznych i społecznych np. europeistyka, historia, politologia, socjologia, filologie (np. filologia polska), psychologia czy ekonomia oraz dotyczących zarządzania i administracji, których możliwości zatrudnienia w działalności rynkowej – są niestety znacznie ograniczone. Po ukończeniu powyższych kierunków absolwent chcący uzyskać zatrudnienie wymaga większego lub nieznacznego przekwalifikowania do zawodów poszukiwanych, należących do pracy w handlu, usługach, produkcji. Może znaleźć zatrudnienie w pracach prostych, które nie wymagają kwalifikacji. Szkolnictwo zawodowe nie zawsze dostarczy adekwatnej liczby fachowców do wypełnienia powstałej luki np. w budownictwie, sterowaniu procesami produkcyjnymi czy kontroli jakości. Rozwiązaniem mogą być szkolenia i programy przekwalifikowania. Beneficjent – w obecnej sytuacji może być w różnym wieku, czy kategorii ekonomicznej [bezrobotni, aktywni zawodowo czy bierni zawodowo].

Pomimo wzrastającego udziału osób z wyższym wykształceniem w bezrobociu [wykres 3], najlepszym rozwiązaniem dla osób młodych jest kontynuacja nauki na studiach wyższych, ale w uczelniach wysoko lokowanych, posiadających renomowane kierunki ścisłe i medyczne. Znacznie wzrastają szanse na uzyskanie satysfakcjonującej oferty po ukończeniu politechniki czy akademii medycznej. Dotyczy to przykładowych zawodów takich jak: programista, lekarz, inżynier-mechanik, inżynier budownictwa lądowego. Niektóre specjalności poszukiwane przez rynek są lepiej opłacane, ponieważ liczba fachowców jest ograniczona, a wykonywany zawód słabo wiąże pracownika z pracodawcą i występuje wiele podmiotów zgłaszających popyt.

OSOBY MŁODE DO 30 ROKU ŻYCIA

Poniżej zaprezentowano udziały bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w województwie podkarpackim.

Tabela 2. Udział bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych

PUP W:	31-01-2015		BEZROBOTNI DO 30 ROKU ŻYCIA W OGÓLEM (W PROC.)	30-06-2025		BEZROBOTNI DO 30 ROKU ŻYCIA W OGÓLEM (W PROC.)
	BEZROBOTNI OGÓLEM	BEZROBOTNI DO 30 ROKU ŻYCIA		BEZROBOTNI OGÓLEM	BEZROBOTNI DO 30 ROKU ŻYCIA	

USTRZYKACH DOLNYCH	2015	707	35,1	982	240	24,4
BRZÓZOWIE	6954	2405	34,6	3452	893	25,9
DĘBICY	7733	3163	40,9	2214	673	30,4
JAROSŁAWIU	9726	3612	37,1	4380	1088	24,8
JAŚLE	8871	3112	35,1	4650	1134	24,4
KOLBUSZOWEJ	3810	1416	37,2	1480	395	26,7
KROŚNIE	8461	2949	34,9	3259	777	23,8
LESKU	2798	934	33,4	1522	388	25,5
LEŻAJSKU	5464	2192	40,1	2840	768	27,0
LUBACZOWIE	4141	1668	40,3	1528	426	27,9
ŁAŃCUCIE	6065	2225	36,7	2323	676	29,1
MIELCU	7479	2795	37,4	3112	803	25,8
NISKU	5649	2090	37,0	2804	700	25,0
PRZEMYŚLU	10581	3581	33,8	5189	1198	23,1
PRZEWORSKU	6198	2495	40,3	3277	871	26,6
ROPCZYCACH	5665	2364	41,7	2631	824	31,3
RZESZOWIE	19105	6765	35,4	9590	2214	23,1
SANOKU	5453	1979	36,3	2839	732	25,8
STAŁOWEJ WOLI	5730	1942	33,9	2211	570	25,8
STRZYŻOWIE	6145	2238	36,4	2935	744	25,3
TARNOBRZEGU	5992	1901	31,7	2269	542	23,9
RAZEM	144 035	52 533	36,5	65487	16656	25,4

Źródło: MRPiPS-01.

BEZROBOTNE OSOBY MŁODE DO 34 ROKU ŻYCIA

Poniżej zaprezentowano zbiorcze zestawienie osób bezrobotnych wg wieku, zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w województwie podkarpackim.

Tabela 3. Liczba bezrobotnych wg wieku

31-12-2015	ogółem	18 – 24	25 – 34	35 – 44	45 – 54	55 lat i więcej
POLSKA	1 563 339	236 837	429 799	332 887	287 907	275 909
PODKARPACKIE	123 514	21 884	37 275	26 159	22 287	15 909

30-06-2025	ogółem	18 – 24	25 – 34	35 – 44	45 – 54	55 lat i więcej
POLSKA	bd	bd	bd	bd	bd	bd
PODKARPACKIE	65 487	8 737	16 237	17 120	13 546	9 847

Źródło: MRPiPS-01.

Porównując dane wg stanu na 31-12-2015 i 30-06-2025 odnotowano spadek liczby bezrobotnych w województwie podkarpackim – w przypadku wszystkich przedziałów, największy w grupie wiekowej od 25 do 34 lat².

OSOBY MŁODE W BADANIU AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ

Na podstawie poszczególnych kategorii Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności obliczane są **wskaźniki rynku pracy**, ściśle miary opisujące proporcje pomiędzy różnymi grupami ludności zamieszkującej dany obszar tj. aktywnymi zawodowo, bezrobotnymi lub

² Informacje statystyczne zawarte w niniejszej publikacji zamieszczono na podstawie danych, których źródłem są sprawozdania MRPiPS-01. W dalszej części wykorzystano wyniki badań prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny w Warszawie zarówno w zakresie badań statystyki publicznej, Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności i zbiorów Eurostatu – dostępnych on-line.

osobami nie wykazującymi aktywności zawodowej. Stosowane w badaniach aktywności ekonomicznej wskaźniki to: ³

- (A) WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI (LUB BIERNOŚCI) ZAWODOWEJ,
- (B) WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA (LUB WSKAŹNIK BRAKU ZATRUDNIENIA),
- (C) STOPA BEZROBOCIA BAEL (LUB STOPA ZATRUDNIEIA WG BAEL).

Systematyczną obserwacją statystyczną objęta jest ludność w wieku 15 lat i starszym, zamieszkująca dany teren [np. województwo podkarpackie]. O cechach całej zbiorowości Urząd Statystyczny wnioskuje na podstawie realizowanego cyklicznie badania ankietowego w gospodarstwach domowych. Próba badawcza jest odpowiednio estymowana – w stosunku do populacji generalnej.

WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

Jednym z podstawowych wskaźników sytuacji na rynku pracy jest **współczynnik aktywności zawodowej** (zaprezentowany w wartościach średniorocznych). Współczynnik aktywności zawodowej obok wskaźnika zatrudnienia jest obliczany w ramach badań BAEL. Po zmianie zakresu wieku – aktualnie jest uogólniany na grupę osób będących w wieku od 15 do 89 lat. W 2015 r. wynosił w Polsce 55,3 proc., w województwie podkarpackim – 49,6 proc. W 2024 roku odpowiednio: 58,5 proc. oraz 53,1 proc. W okresie 9 lat odnotowano wzrost w Polsce o 3,2 pkt. proc. i wzrost w województwie podkarpackim o 3,5 pkt. proc.

Tabela 4. Współczynnik aktywności zawodowej, średniorocznie 2015 – 2024, w proc.

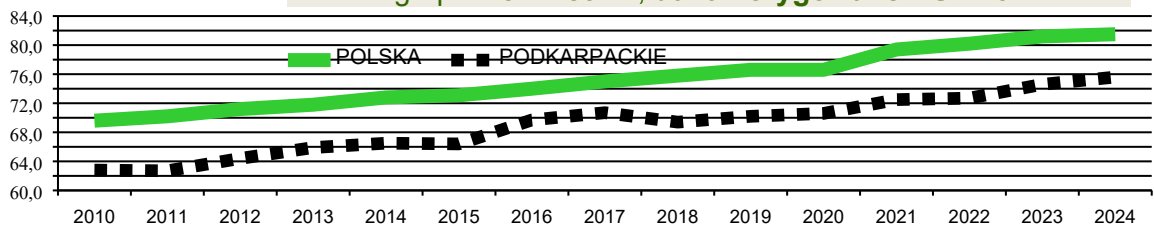
KRAJ, WOJEWÓDZTWA	ogółem 15 – 89 lat		W WIEKU PRODUKCYJNYM 18-59 (64) LAT	
	2015 (w proc.)	2024 (w proc.)	2015 (w proc.)	2024 (w proc.)
POLSKA	55,3	58,5	73,1	81,5
DOLNOŚLĄSKIE	55,5	60,2	74,5	84,5
KUJAWSKO-POMORSKIE	55,1	58,6	72,3	82,6
LUBELSKIE	54,7	56,3	72,8	80,2
LUBUSKIE	54,5	56,6	72,3	79,9
ŁÓDZKIE	56,2	56,9	74,7	81,8
MAŁOPOLSKIE	52,5	58,3	69,2	79,1
MAZOWIECKIE	60,7	63,8	78,6	85,4
OPOLSKIE	54,2	57,5	73,6	83,0
PODKARPACKIE	49,6	53,1	66,4	75,6
PODLASKIE	54,1	57,2	72,4	79,9
POMORSKIE	57,4	60,5	74,0	82,4
ŚLĄSKIE	53,1	55,9	70,9	79,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE	53,4	54,9	70,7	80,3
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	51,9	55,7	69,0	79,7
WIELKOPOLSKIE	57,5	59,9	75,1	82,3
ZACHODNIOPOMORSKIE	52,1	57,1	71,1	81,0

Dane średnioroczne, GUS BDL.

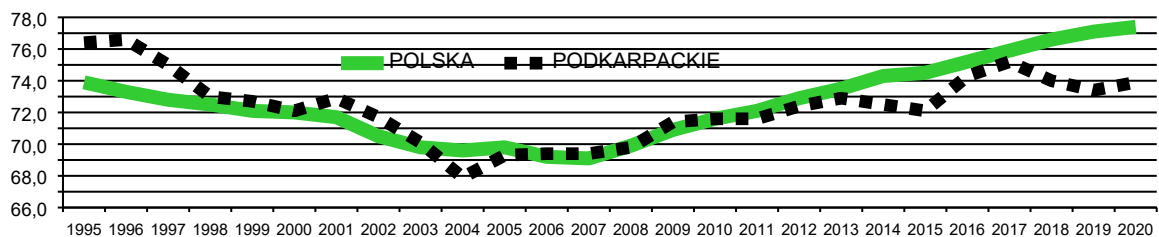
³ Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności [BAEL] realizowane jest w Polsce od 1992 r. Zawiera podstawowe dane np. aktywni i bierni zawodowo, pracujący i bezrobotni. Niektóre kategorie są porównywalne tj. obliczane wg podobnych definicji jak w pozostałych krajach UE.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczany jest również dla wieku produkcyjnego tj. w grupie osób od 18 do (59) 64 lat. W 2015 r. wynosił w Polsce 73,1 proc., a w województwie podkarpackim – 66,4 proc. W 2024 r. wynosił w Polsce 81,5 proc., a w województwie podkarpackim – 75,6 proc. Odnotowano wzrost w Polsce o 8,4 pkt. proc. oraz wzrost w województwie podkarpackim o 9,2 pkt. proc.

Wykres 4. Współczynnik aktywności zawodowej, wiek produkcyjny, 2010-2024, [w proc.] dane w grupie 15 do 89 lat, dana korygowane NSP 2021

Wykres 4 a. Współczynnik aktywności zawodowej, wiek produkcyjny, 1995-2020, [w proc.] dane w grupie 15 lat i więcej, dane przed NSP 2021

Dane średnioroczne, GUS, BDL.

Tabela 5. Współczynnik aktywności zawodowej 15–24 lat, 2015 vs. 2024, NSP 2021

KRAJ, WOJEWÓDZTWA	15 - 24 LAT	
	2015	2024
	W PROC.	W PROC.
POLSKA	32,5	31,9
DOLNOŚLĄSKIE	32,9	38,6
KUJAWSKO-POMORSKIE	34,9	35,6
LUBELSKIE	26,1	31,8
LUBUSKIE	28,0	31,2
ŁÓDZKIE	34,2	33,8
MAŁOPOLSKIE	31,3	32,5
MAZOWIECKIE	34,4	34,3
OPOLSKIE	32,4	30,9
PODKARPACKIE	27,1	22,4
PODLASKIE	28,9	25,5
POMORSKIE	37,3	28,8
ŚLĄSKIE	31,3	29,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE	35,5	30,3
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	27,8	28,6
WIELKOPOLSKIE	39,6	34,7
ZACHODNIOPOMORSKIE	29,9	32,0

Dane średnioroczne, GUS, BDL.

Poziom bierności zawodowej w grupie osób w wieku 15–24 był warunkowany przede wszystkim niską aktywnością zawodową młodzieży. Wskaźnik bierności zawodowej średniorocznie w 2024 roku wynosił: 68,1 proc. – Polska i 77,6 proc. – województwo

podkarpackie. **Jest to zjawisko, które wynika z faktu wydłużonego wejścia na rynek pracy osób młodych – z powodu kontynuowania nauki w różnych formach edukacji stacjonarnej i niestacjonarnej.** Na każde 100 osób tylko 22 były aktywne zawodowo.

Analizując dane wg kwartałów [IV kwartał 2024 r.] aktywność zawodowa w grupie 15 – 24 lat była również niska (wskaźnik bierności zawodowej – 67,1 proc. Polska i 78,0 proc. podkarpackie), podczas gdy już w następnej grupie wiekowej 25-34 lat, aktywność zawodowa była wyższa i wynosiła – 87,8 proc. Polska oraz 82,8 proc. podkarpackie (wskaźnik bierności zawodowej IV kw. 2024 r. w grupie osób 25–34 lat to 12,2 proc. – Polska oraz 17,2 proc. – województwo podkarpackie. W przedziale wieku 35–44 lat aktywność zawodowa wynosiła 90,6 proc. – Polska oraz 84,8 proc. – województwo podkarpackie (wskaźnik bierności zawodowej IV kw. 2024 r. 25–34 lat to 9,4 proc. Polska oraz 15,2 proc. województwo podkarpackie). Dysproporcje pomiędzy grupą 15–24 lat, a pozostałymi przedziałami wieku (w tym 25–34 i 35–44) **powtarzają się w każdym kwartale badania**, co wynika z przyjętych w BAEL granic przedziałów wieku i ich korelacji z krajowym systemem edukacji ⁴.

Wiek 15–24 lat zaliczany jest w definicjach Labour Force Survey (Eurostat) do wieku produkcyjnego. W Polsce jest tożsamy z okresem nauki szkolnej (uczestnictwo w kształceniu po ukończeniu szkoły podstawowej w systemie szkolnictwa średniego i wyższego).

Warto zaznaczyć, że **do 18 roku życia** uczestnictwo w edukacji wg przepisów krajowych jest obowiązkowe, a zatrudnienie młodzieży może następować tylko jako praktyka zawodowa dla realizacji celów nauczania. Na wzrost wartości współczynnika aktywności zawodowej wpływa spadek biernych zawodowo, który warunkuje wzrost ilości aktywnych zawodowo w stosunku do ludności ogółem mieszkającej na danym obszarze.

BIERNI ZAWODOWO WG PRZYCZYN

W 2024 roku w Polsce ilość biernych zawodowo wynosiła 9,3 mln osób (dane średnioroczne). W województwie podkarpackim wielkość ta była na poziomie 530,0 tys. (5,6 proc. wartości dla kraju). Podobnie jak w kraju, w województwie podkarpackim przyczyną bierności zawodowej były dochody z innych źródeł (emerytura, renta, dochody kapitałowe i z posiadanej własności) – 5,5 proc. średniej dla Polski oraz na 2. miejscu znalazły się nauka i uzupełnienie kwalifikacji – 6,5 proc.

Tabela 6. Bierni zawodowo wg przyczyn na podstawie BAEL (w tys. osób) 2024 r.

⁴ Przewaga pozostałych roczników nad osobami młodymi (15-24 lat) w zakresie współczynnika aktywności zawodowej dotyczy wszystkich pozostałych przedziałów wieku, za wyjątkiem osób będących w wieku 65 lat i powyżej – gdzie współczynnik aktywności zawodowej jest najniższy.

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	ogółem	choroba, niepełno sprawność	emerytura	nauka, uzupełnianie kwalifikacji	obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu	wyczerpane wszystkie znane możliwości poszukiwania pracy	przekonanie o niemożności znalezienia pracy
1	2	3	4	5	6	7	8
POLSKA	9 313,	1 061,	5 139,	2 272,	788,	32,	21,
DOLNOŚLĄSKIE	689,	84,	405,	146,	54,	0,	0,
KUJAWSKO-POMORSKIE	506,	71,	289,	115,	31,	0,	0,
LUBELSKIE	514,	69,	282,	125,	38,	0,	0,
LUBUSKIE	253,	30,	144,	59,	20,	0,	0,
ŁÓDZKIE	622,	72,	362,	133,	55,	0,	0,
MAŁOPOLSKIE	832,	96,	432,	216,	88,	0,	0,
MAZOWIECKIE	1 178,	124,	630,	330,	94,	0,	0,
OPOLSKIE	228,	22,	139,	51,	16,	0,	0,
PODKARPACKIE	530,	57,	282,	147,	44,	0,	0,
PODLASKIE	281,	35,	145,	75,	26,	0,	0,
POMORSKIE	548,	57,	290,	151,	50,	0,	0,
ŚLĄSKIE	1 147,	113,	665,	265,	104,	0,	0,
ŚWIĘTOKRZYSKIE	302,	35,	173,	72,	22,	0,	0,
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	358,	45,	198,	84,	31,	0,	0,
WIELKOPOLSKIE	844,	103,	450,	211,	80,	0,	0,
ZACHODNIOPOMORSKIE	427,	47,	253,	92,	35,	0,	0,

Źródło: GUS, BDL. Pominięto zero po przecinku.

BIERNI ZAWODOWO WG WIEKU A LUDNOŚĆ OGÓŁEM

W Polsce w 2024 r. osoby młode 15 – 24 lat i jednocześnie bierne zawodowo (1,9 mln) stanowiły 18,9 proc. wszystkich biernych zawodowo (10,2 mln). W porównaniu do 2019 r. (najbliższe dostępne dane) odnotowano wzrost o 77 000 tys. osób biernych zawodowo w wieku 15-24 lat (GUS, BDL, dane średnioroczne).

Osoby 15 – 24 lat i jednocześnie bierne zawodowo w kraju stanowiły ponad połowę tj. 51,2 proc. ogółu ludności w wieku 15–24 lat. W województwie podkarpackim odsetek biernych zawodowo w wieku 15-24 lat w odniesieniu do ludności w tej samej grupie wieku był wyższy jak w Polsce i wynosił 60,8 proc.

Tabela 7. Rozkład wg wieku osób biernych zawodowo w stosunku do ogółu ludności

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15-89 LAT, DLA MIAST WOJEWÓDZKICH ORAZ DLA OBSZARU WOJEWÓDZTWA BEZ MIASTA WOJEWÓDZKIEGO WG BAEL (DANE ŚREDNIOROCZNE)								
kraj/woj.	lata	liczba ludności ogółem na 31-XII	ogółem bierni zawodowo	bierni zaw. w ludności ogółem	15-24	25-54	55-64	65-89
		[osób]	[osób]	[proc.] *	[tys. osób]	[tys. osób]	[tys. osób]	[tys. osób]
Polska	2019	38 382 576	10 213 000	26,6	1 846,	2 048,	2 135,	4 852,
Polska	2020	38 088 564	10 999 000	28,9	1 989,	2 041,	2 048,	4 923,
Polska	2021	37 907 704	10 368 000	27,4	1 992,	1 679,	1 772,	4 921,
Polska	2022	37 766 327	10 213 000	27,0	1 954,	1 625,	1 650,	4 985,
Polska	2023	37 636 508	10 105 000	26,8	1 912,	1 505,	1 547,	5 140,
Polska	2024	37 489 087	10 165 000	27,1	1 923,	1 475,	1 470,	5 296,

kraj/woj.	lata	liczba ludności ogółem na 31-XII	ogółem bierni zawodowo	bierni zaw. w ludności ogółem	15-24	25-54	55-64	65-89
podkarpackie	2019	2 127 164	731 000	34,4	132,	160,	135,	304,
podkarpackie	2020	2 096 166	727 000	34,7	140,	153,	130,	304,
podkarpackie	2021	2 085 932	702 000	33,7	142,	134,	122,	304,
podkarpackie	2022	2 079 098	701 000	33,7	137,	135,	115,	314,
podkarpackie	2023	2 071 676	678 000	32,7	126,	120,	111,	321,
podkarpackie	2024	2 062 997	684 000	33,2	133,	115,	105,	331,

Źródło: GUS, BDL. W przypadku danych w tys. osób - pominięto zero po przecinku.

*Procent przybliżony, ponieważ zestawiane dane dotyczą dostępnych źródeł - bierni zawodowo [badanie BAEL, które jest estymacją na populację generalną uzyskanych kwartalnych wyników, uśrednionych dla roku – tj. wartości średnioroczne], liczba ludności – stan na dzień 31 XII danego roku.

Osoby w wieku 15 – 24 lat uczestniczą w większej części w systemie edukacji i z tego powodu odsetek w stosunku do ludności ogółem jest powyżej 50 proc. Definicja osób biernych zawodowo w badaniach BAEL zakłada brak wykonywania pracy i trzy stopnie oddalenia się od jej poszukiwania ⁵.

WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA

Obok współczynnika aktywności zawodowej badanie BAEL dostarcza informacji niezbędnych dla **wskaźnika zatrudnienia**. Dla ogólnej populacji obliczany jest w grupie osób będących w wieku od 15 do 89 lat. W Polsce porównując dane średnioroczne z lat 2015 i 2024 r. zwiększył się do 56,8 proc. tj. o 4,9 pkt. proc ⁶. W województwie podkarpackim wskaźnik zatrudnienia wynosił w 2024 roku 51,2 proc., co oznacza, że na każde 100 osób, które ukończyły 15 lat nie przekroczyły 89 lat przypadało 51 osób pracujących. W stosunku do 2015 r. nastąpił wzrost omawianego wskaźnika o 3,2 pkt. proc.

Tabela 8. Wskaźnik zatrudnienia, 2015 vs. 2024 w proc.

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	OGÓŁEM		W WIEKU PRODUKCYJNYM 18-59 (64) LAT	
	2015 LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ	2024 LUDNOŚĆ W WIEKU 15 – 89 LAT	2015	2024
	W PROC.	W PROC.	W PROC.	W PROC.
POLSKA	51,9	56,8	68,7	79,1
DOLNOŚLĄSKIE	51,4	58,2	69,3	81,6
KUJAWSKO-POMORSKIE	50,7	56,2	66,7	79,1
LUBELSKIE	50,8	54,5	67,4	77,5
LUBUSKIE	51,1	55,6	67,8	78,5
ŁÓDZKIE	52,9	55,0	70,5	78,8
MAŁOPOLSKIE	51,5	56,9	67,8	77,1
MAZOWIECKIE	57,3	61,9	74,4	80,9
OPOLSKIE	50,8	56,2	69,0	80,8
PODKARPACKIE	48,0	51,2	63,5	72,7
PODLASKIE	52,1	55,5	70,0	77,5
POMORSKIE	53,7	59,2	69,4	80,6
ŚLĄSKIE	49,3	54,6	66,0	77,3
ŚWIĘTOKRZYSKIE	50,4	52,8	66,6	77,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	47,2	53,6	62,9	76,6
WIELKOPOLSKIE	54,2	58,5	71,0	80,5

grupa ludności w wieku od 15 do 89 lat.

ZACHODNIOPOMORSKIE	48,0	55,5	65,8	78,8
--------------------	------	------	------	------

Dane średnioroczne, GUS, BDL.

Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym – wzrósł zarówno w kraju jak i w województwie podkarpackim. W latach 2015-2020 roku zwiększył się do 74,9% (tj. o 6,2 pkt. proc. w porównaniu do 2015 r.). W województwie podkarpackim w 2024 roku wskaźnik zatrudnienia wynosił 72,7 proc. co oznacza, że na każde 100 osób w wieku 18-59 lat kobiety i 18-64 lat mężczyźni przypadały prawie 73 osoby pracujące. W stosunku do 2015 r. nastąpił wzrost omawianego wskaźnika na Podkarpaciu o 9,2 pkt. proc.

WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA OSÓB W WIEKU 15 – 29 LAT

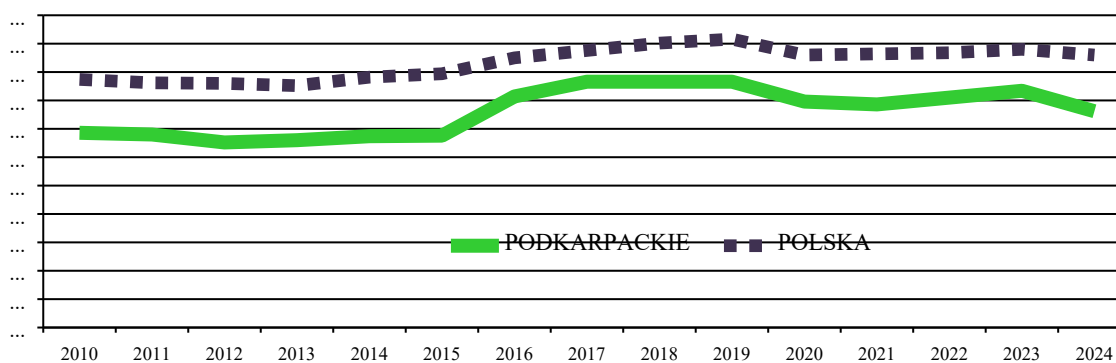
W 2024 roku wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15 – 29 lat wynosił w Polsce 48,0 proc. (średniorocznie). W porównaniu do 2015 r. zwiększył się o 3,3 pkt. proc. W województwie podkarpackim w 2024 r. wynosił 38,1 proc., co oznacza, że na każde 100 osób w wieku 15–29 lat – 38 pracowało. W stosunku do 2015 r. nastąpił wzrost omawianego wskaźnika w województwie podkarpackim o 4,3 pkt. proc.

Tabela 9. Wskaźnik zatrudnienia 15–29 lat, 2015 vs. 2024 w proc.

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	15 - 29 LAT	
	2015	2024
	W PROC.	W PROC.
POLSKA	44,7	48,0
DOLNOŚLĄSKIE	46,1	53,0
KUJAWSKO-POMORSKIE	45,0	47,9
LUBELSKIE	36,3	45,5
LUBUSKIE	42,2	45,4
ŁÓDZKIE	47,2	47,4
MAŁOPOLSKIE	44,0	50,3
MAZOWIECKIE	49,5	51,7
OPOLSKIE	45,1	47,1
PODKARPACKIE	33,8	38,1
PODLASKIE	39,9	43,1
POMORSKIE	48,6	50,1
ŚLĄSKIE	46,1	46,3
ŚWIĘTOKRZYSKIE	40,4	43,5
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	38,7	43,9
WIELKOPOLSKIE	51,5	50,3
ZACHODNIOPOMORSKIE	41,6	45,6

Dane średnioroczne, GUS, BDL.

Wykres 5. Wskaźnik zatrudnienia w grupie 15 – 29 lat, 2010 – 2024, w proc.

Dane średnioroczne, GUS, BDL.

STOPA BEZROBOCIA WG BAEL

W Polsce stopa bezrobocia wg BAEL ogółem wyniosła w 2015 r. 7,7 proc. W 2024 r. zmniejszyła się do 2,9 proc. (spadek o 4,8 pkt. proc.). W województwie podkarpackim z 12,7 proc. spadała do 3,6 proc. tj. o 9,1 pkt. proc. Dla osób w wieku produkcyjnym stopa bezrobocia BAEL w Polsce zmniejszyła się z 7,8 proc. do 3,0 tj. o 4,8 pkt. proc. W województwie podkarpackim stopa BAEL dla przedziału wieku produkcyjnego spadła o 9,2 pkt. proc.

Tabela 10. Stopa bezrobocia BAEL wg województw (w proc.)

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	OGÓŁEM		W WIEKU PRODUKCYJNYM	
	2015	2024	2015	2024
	W PROC.	W PROC.	W PROC.	W PROC.
POLSKA	7,7	2,9	7,8	3,0
DOLNOŚLĄSKIE	7,0	3,3	7,1	3,5
KUJAWSKO-POMORSKIE	8,0	4,1	8,1	4,3
LUBELSKIE	9,5	3,3	9,8	3,4
LUBUSKIE	6,4	0,0	6,6	0,0
ŁÓDZKIE	7,9	3,4	8,1	3,6
MAŁOPOLSKIE	7,5	2,5	7,7	2,6
MAZOWIECKIE	6,5	2,9	6,6	3,0
OPOLSKIE	6,5	2,3	6,7	2,4
PODKARPACKIE	12,7	3,6	12,9	3,7
PODLASKIE	7,2	2,9	7,5	3,1
POMORSKIE	6,6	2,1	6,9	2,2
ŚLĄSKIE	7,2	2,4	7,3	2,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE	10,7	3,7	11,0	3,8
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	9,5	3,8	9,8	3,8
WIELKOPOLSKIE	5,9	2,3	6,0	2,3
ZACHODNIOPOMORSKIE	7,5	2,8	7,6	2,8

Dane średnioroczne, GUS, BDL.

Stopa bezrobocia BAEL wg przedziałów wieku. Z wysokim wskaźnikiem aktywności zawodowej i poziomem zatrudnienia, mierzonym wskaźnikiem zatrudnienia osób do 29 roku życia – koreluje stopa bezrobocia BAEL osób w wieku 15-29 lat (dostępne dane średnioroczne) jako ostatni miernik sytuacji osób młodych na rynku pracy. Stopa bezrobocia jest odwrotnie proporcjonalna do współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia.

Jak zamieszczono w poniższej tabeli w okresie 10 lat (w przedziale 15-29 lat) odnotowano spadek stopy bezrobocia BAEL w Polsce o 7,6 pkt. proc.

Tabela 11. Stopa bezrobocia BAEL wg wieku (w proc.)

STOPA BEZROBOCIA BAEL	POLSKA		WOJ. PODKARPACKIE	
	2015	2024	2015	2024
	W PROC.	W PROC.	W PROC.	W PROC.
ogółem	7,7	2,9	12,7	3,6
15-29	14,3	6,7	27,2	9,4

Aktywność Ekonomiczna, dane średnioroczne, stopa bezrobocia wg wieku, GUS, BDL, odczyt 23-07-2025.

W województwie podkarpackim odnotowano spadek o 17,8 pkt. proc. Jest to znaczny spadek, nawet przyjmując pewną korektę estymacji danych z próby na populację generalną, wynikającą z przyjętego przez GUS przedziału ufności.

Tabela 12. Stopa bezrobocia BAEL 15-29 lat wg województw i wieku (w proc.)

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	15 – 29 LAT		15 – 29 LAT		GRANICE PRZEDZIAŁÓW UFNOŚCI			
	2015	2024	2015	2024	2015	2024	2015	2024
	W PROC.	W PROC.	W. PRECYZJI	W. PRECYZJI	DOLNA	DOLNA	GÓRNA	GÓRNA
POLSKA	14,3	6,7	2,2	4,7	13,68	6,08	14,92	7,32
DOLNOŚLĄSKIE	12,3	7,3	9,8	17,4	9,94	4,81	14,66	9,79
KUJAWSKO-POMORSKIE	13,4	10,0	7,9	16,9	11,33	6,69	15,47	13,31
LUBELSKIE	21,2	7,7	6,1	17,6	18,68	5,05	23,72	10,35
LUBUSKIE	13,6	*	11,6	0,0	10,52	0,00	16,68	0,00
ŁÓDZKIE	13,5	8,4	7,9	16,4	11,41	5,70	15,59	11,10
MAŁOPOLSKIE	13,4	4,9	7,6	19,0	11,41	3,08	15,39	6,72
MAZOWIECKIE	12,0	6,4	8,0	12,3	10,11	4,86	13,89	7,94
OPOLSKIE	12,0	*	8,0	0,0	10,13	0,00	13,87	0,00
PODKARPACKIE	27,2	9,4	6,3	19,7	23,82	5,78	30,58	13,02
PODLASKIE	13,7	*	9,6	0,0	11,13	0,00	16,27	0,00
POMORSKIE	11,5	*	8,8	0,0	9,51	0,00	13,49	0,00
ŚLĄSKIE	12,3	6,2	7,7	14,9	10,44	4,38	14,16	8,02
ŚWIĘTOKRZYSKIE	21,2	*	6,5	0,0	18,50	0,00	23,90	0,00
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	17,5	*	7,8	0,0	14,81	0,00	20,19	0,00
WIELKOPOLSKIE	10,8	5,4	8,7	20,3	8,95	3,25	12,65	7,55
ZACHODNIOPOMORSKIE	15,3	*	9,4	0,0	12,49	0,00	18,11	0,00

Dane średnioroczne, GUS, BDL. * - oznacza brak danych.

Spadek stopy bezrobocia BAEL dla województwa podkarpackiego w latach 2015–2024 zawierał się w granicach od 17,56 pkt. proc. do 18,04 pkt. proc. Wartości te wyznaczają dolną i górną granicę przedziału ufności. Stopa bezrobocia osób młodych [w przedziale 15-29 lat] w 2024 roku była wysoka [wyższą odnotowano tylko w województwie kujawsko-pomorskim]. Wskaźnik natężenia bezrobocia młodzieży wg danych średniorocznych (9,4 proc.) pozostaje jednak niższy niż ludności w wieku produkcyjnym (12,9 proc.).

ZMIANY W AKTYWNOŚCI OSÓB MŁODYCH WG EUROSTATU

WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ [EUROSTAT]

Wśród informacji zamieszczonych w bazach danych Eurostatu znajduje się **WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ**. Porównujemy dwa wybrane lata tj. 2015 r. do 2024 r. – ostatni rok, dostępny w zbiorach. Przedziały czasowe zostają zestawione z danymi dla różnych obszarów terytorialnych: województwa podkarpackiego, Polski i średniej dla 27 krajów UE [Współczynnik aktywności zawodowej dla osób w wieku 15 – 24 lat].

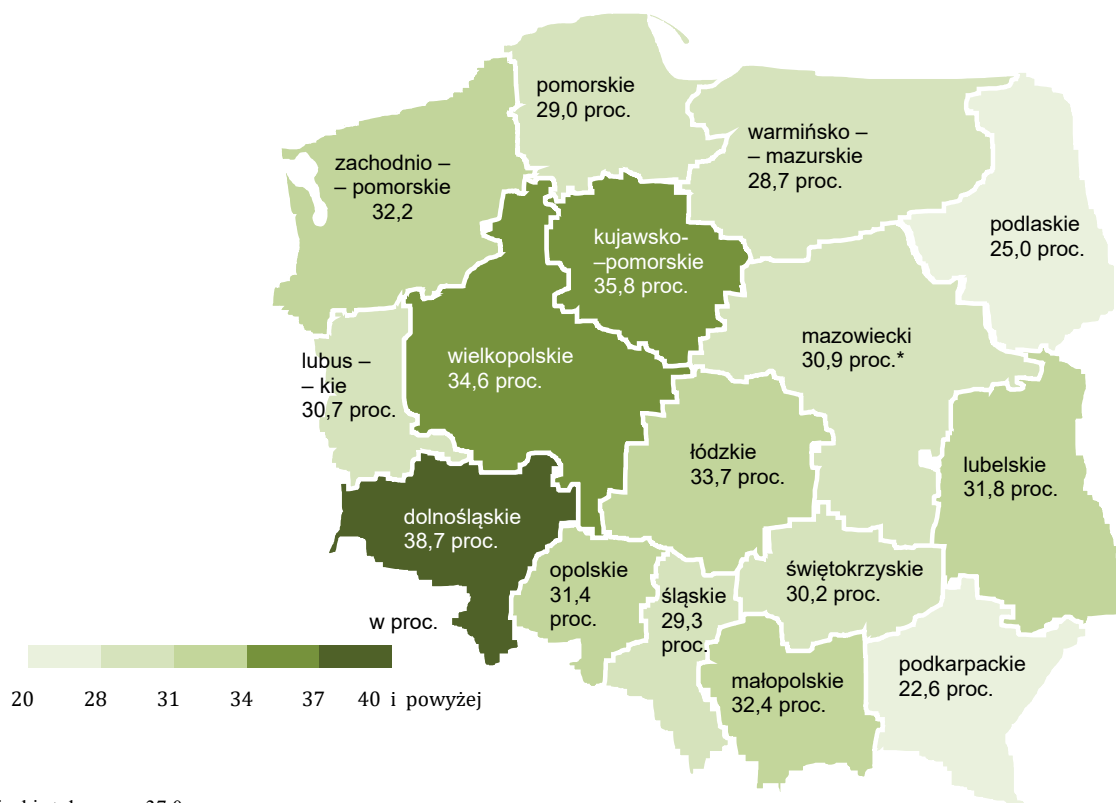
Tabela 13. Współczynnik akt. zaw. 15 – 24 lat wg województw i wieku (w proc.)

WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ 15-24 LAT	WZROST – IN PLUS SPADEK – IN MINUS	2015	2024
	PKT. PROC.	W PROC.	W PROC.
27 KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ	plus 2,2	38,8	41,0
POLSKA	minus 0,9	32,8	31,9
PODKARPACKIE	minus 5,4	28,0	22,6

Źródło: EURES, odczyt 23-07-2025 r.

Rozkład współczynnika aktywności zawodowej wg danych EUROSTATU w poszczególnych województwach – prezentuje poniższa mapa.

Współczynnik aktywności zawodowej średniorocznie, 15-24 lat, 2024 rok, w proc.

* Mazowiecki stołeczny – 37,0 proc.

WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA [EUROSTAT]

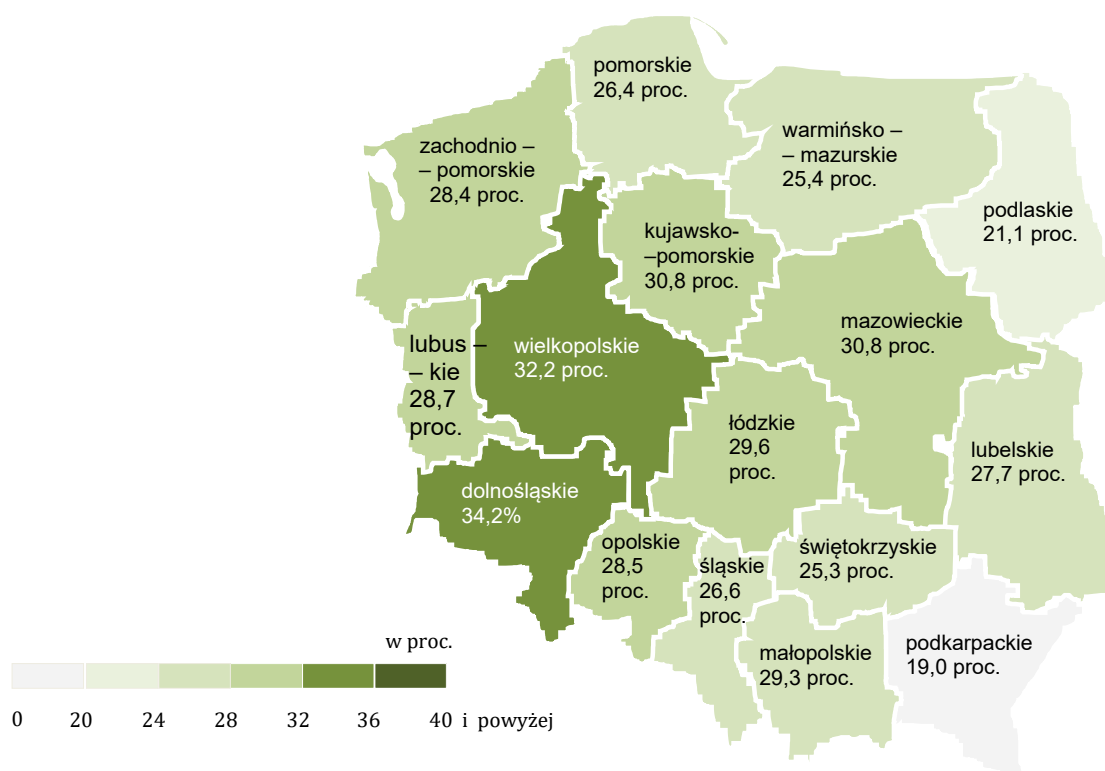
Kolejnym wskaźnikiem opisującym poziom zatrudnienia wśród osób młodych jest **WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA** – w grupie osób od 15 do 24 lat.

Tabela 14. Wskaźnik zatrudnienia 15 – 29 lat wg województw i wieku (w proc.)

WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA 15-24 LAT	WZROST – IN PLUS	2015	2024
	SPADEK – IN MINUS PKT. PROC.	W PROC.	W PROC.
27 KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ	plus 4,7	30,3	35,0
POLSKA	plus 2,5	26,0	28,5
PODKARPACKIE	plus 1,7	17,3	19,0

Źródło: [Employment rates by age and regions], odczyt 29 IV 2025 r.

Wskaźnik zatrudnienia średniorocznie, 15-24 lat, 2024 rok, w proc.

STOPA BEZROBOCIA [EUROSTAT]

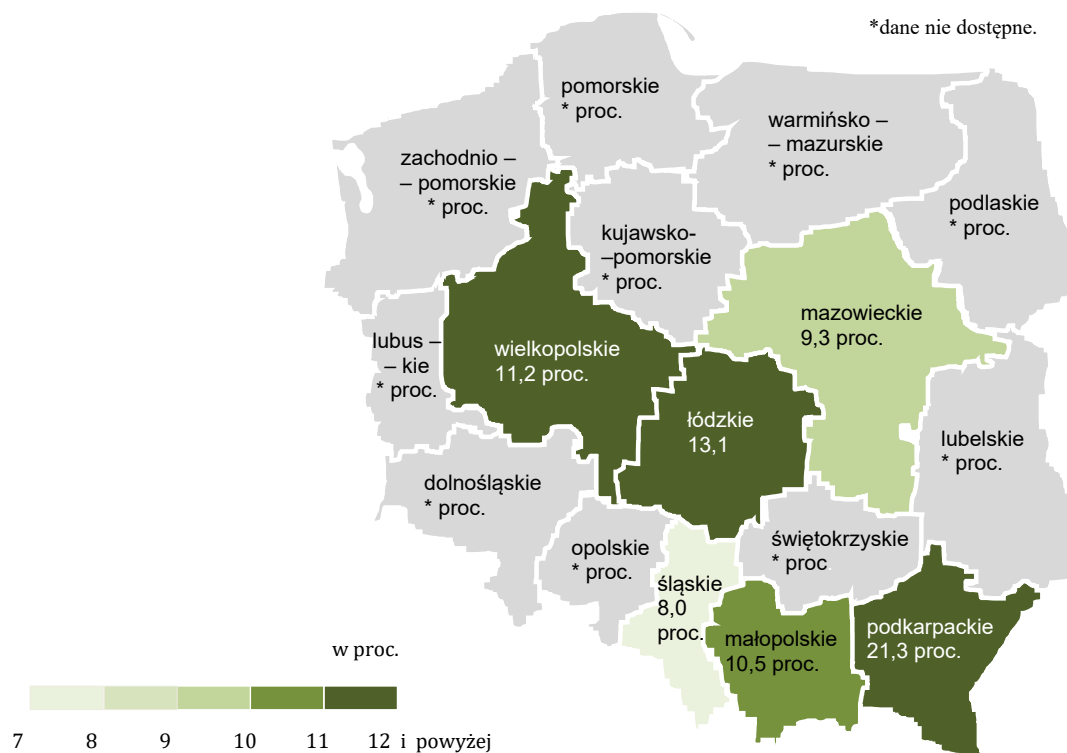
STOPA BEZROBOCIA EUROSTAT. Jednym z głównych wskaźników rynku pracy jest stopa bezrobocia. Na poniższym zestawieniu zaprezentowano wskaźnik natężenia bezrobocia zawarty w bazach danych europejskiego urzędu statystycznego – na podst. danych BAEL – Labour Force Survey [LFS].

Tabela 15. STOPA BEZROBOCIA 15 – 24 lat wg województw i wieku (w proc.)

STOPA BEZROBOCIA LFS 15-24 LAT	WZROST – IN PLUS	2015	2023
	SPADEK – IN MINUS		
	PKT. PROC.	w proc.	w proc.
27 KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ	minus 7,3	21,8	14,5
POLSKA	minus 9,4	20,8	11,4
PODKARPACKIE	minus 17,1	38,4	21,3

Źródło: [Unemployment rates by age and regions], 2. VI. 2021 r.

Stopa bezrobocia średniorocznie, 15-24 lat, 2023 rok, w proc.

AKTYWIZACJA BEZROBOTNYCH DO 30. ROKU ŻYCIA

Dla grupy osób bezrobotnych i poszukujących pracy będących w wieku 18 – 30 lat, zgodnie z zapisami ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia, ustawodawca określił na 6 miejscu kolejność w skierowaniu do udziału w formach pomocy. W poniższym zestawieniu zamieszczono formy promocji zatrudnienia w okresie 2015 i 2025 roku w województwie podkarpackim.

AKTYWNE FORMY PROMOCJI ZATRUDNIENIA W GRUPIE BEZROBOTNYCH DO 30 LAT

FORMY AKTYWIZACJI	OSOBY, KTÓRE ZOSTAŁY WYREJESTROWANE WG DANEJ FORMY AKTYWIZACJI	
	2015	2024
Szkolenia	2 712	867
Staże	11 799	2 874
Przygotowanie zawodowe dorosłych*	4	0
Prace interwencyjne	1 955	959
Roboty publiczne	550	360
Prace społecznie użyteczne	121	31
Wyrejestrowane w celu prowadzenia działalności gospodarczej**	1 454	776
Wyrejestrowane w celu refundacji pracodawcy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy***	1 651	798
Otrzymały bon na zasiedlenie	563	910

MRPiPS-01. *Pominięto z powodu niewielkich wartości liczbowych.

Aktywizacja dotyczyła następujących form promocji zatrudnienia realizowanych przez powiatowe urzędy pracy w 2024 r. w województwie podkarpackim:

- **wzrost zainteresowania tzw. bonami na zasiedlenie** – osoby, które otrzymały bon na zasiedlenie 2015 roku to 563 osoby, a w 2024 roku to 910 osób bezrobotnych w wieku 18–30 lat. Nastąpił wzrost o 347 osób.
- **staże** – wyrejestrowano w 2024 roku 2 874 bezrobotnych w wieku od 18 do 30 lat (spadek do 2015 roku o 8 925 bezrobotnych),
- **prace interwencyjne** – wyrejestrowano w 2024 roku 959 bezrobotnych 18–30 lat. Nastąpił spadek do 2015 roku o 996 bezrobotnych w tej samej grupie wieku,
- **założenie przez osoby młode działalności gospodarczej** – osoby bezrobotne, które zostały wyrejestrowane w celu podjęcia działalności gospodarczej będące w wieku 18-30 lat w 2015 roku to 1 454 osoby. Nastąpił spadek w okresie 10 lat [2015 do 2024] o 678 bezrobotnych od 18 do 30 lat,
- spadek nowo utworzonych miejsc pracy w wyniku **refundacji pracodawcy kosztów zatrudnienia bezrobotnego**, czyli wydatków niektórych związanych z utworzeniem nowego stanowiska pracy dla osoby bezrobotnej. W stosunku do 2015 r. odnotowano spadek o 853 bezrobotnych do 30 roku życia,
- **roboty publiczne** – wyrejestrowano w 2015 roku 550 bezrobotnych do 30 roku życia (spadek do 2024 roku o 190 bezrobotnych w tej samej grupie),
- **szkolenia** – wyrejestrowano 2 712 bezrobotnych w 2015 roku do 867 w 2024 roku. Odnotowano spadek o 1 845 bezrobotnych do 30 roku życia.

PODSUMOWANIE

W niniejszym opracowaniu zawarto wartości liczbowe charakteryzujące sytuację osób bezrobotnych w wieku od 18 do 30 roku życia na rynku pracy w województwie podkarpackim, które posiadają pierwszeństwo w skierowaniu do form aktywizacji. Są to osoby bezrobotne, zarejestrowane w PUP lub uczestniczące w badaniach BAEL na próbie reprezentatywnej.

Odnotowano **spadek stopy bezrobocia wśród osób młodych i wzrost wskaźnika zatrudnienia**. Spadek stopy bezrobocia Eurostat został odnotowany zarówno dla Polski jak i dla województwa podkarpackiego. Efektywna aktywizacja wynika z wieku czynników. Osoby młode są w znacznym stopniu w porównaniu do innych grup bezrobotnych „podatne na zatrudnienie” i otwarte wobec aktywizacji. Niedawno ukończyły edukację, co oddziałuje na ich korzyść, biorąc pod uwagę możliwość zastosowania szkolenia, które są skuteczniejsze niż w przypadku osób w wieku produkcyjnym czy osób starszych.

Dla wyróżnionych ze względu na inne cechy demograficzne, zmienne zależne i niezależne – pozostają do zastosowania inne metody aktywizacji. Młodzi często korzystają z szeregu usług i instrumentów rynku pracy, z zainteresowaniem przyjmują nowe działania, co niejednokrotnie umożliwia im zdobycie brakujących atutów – takich jak doświadczenie zawodowe, umiejętność pracy zespołowej, nabycie brakujących kwalifikacji (certyfikatów) lub umiejętności prezentacji z zastosowaniem najnowszych osiągnięć marketingu. Działania te powodują wzrost szansy na satysfakcjonującą pracę i w dalszej perspektywie – kontynuację rozwoju zawodowego. Wszystkie aktywne działania realizowane na rynku pracy przyczyniają się do łagodzenia negatywnych skutków bezrobocia i wpływają na minimalizację liczby bezrobotnych.

Obserwujemy, że poszczególne formy aktywne są popularne wśród osób młodych, zainteresowanych różnorodnymi możliwościami subsydiowanego zatrudnienia. Duży udział wśród osób młodych stanowią **podjęcia pracy nie subsydiowane ze środków publicznych**. Pomocne okazują się również dla aktywizacji w tej grupie **bezwrotne dotacje dla utworzenia nowej działalności gospodarczej** [przy spełnieniu wymaganych warunków] i tzw. bony, o które mogą się ubiegać osoby chcące podjąć pracę w nowym miejscu zamieszkania. Najbardziej popularnym bonem jest **bon na zasiedlenie**, z którego korzystają osoby bezrobotne do 30 roku życia posiadające zawody, na które – **występuje popyt w dużych ośrodkach miejskich i za granicą kraju**. Są to **profesje medyczne – lekarze czy średni personel medyczny – fizjoterapeuci oraz sektor I&T**.

Niesłabnącym zainteresowaniem cieszą się również klasyczne formy wsparcia takie jak **staże, prace interwencyjne i roboty publiczne**, adresowane już do mniejszej ilości osób młodych, często nie posiadających umiejętności poszukiwanych na rynku.

Szkolenia zostały przeniesione z funduszu pracy do krajowego funduszu szkoleniowego i funduszy z EFS. Służą minimalizacji negatywnych skutków przedwczesnego opuszczania edukacji przez osoby młode, które powinny zdobyć jak najlepsze wykształcenie.

Przez interwencję środków publicznych następuje przeciwdziałanie dziedziczeniu biedy tj. wpływu niekorzystnej sytuacji materialnej rodziców na bezrobocie dzieci. Bieda nie powinna być przyczyną braku rozwoju talentów i pauperyzacji części społeczeństwa. Drugim założeniem systemu szkoleń poza obowiązkową edukacją jest to, aby młodzież, gdy nie ma już innych możliwości uczestniczenia w zwykłym systemie edukacji, mogła rozwinąć swoje umiejętności w specjalnościach poszukiwanych na rynku, co dotyczy również dobrych praktyk – uzupełnienia lub aktualizacji już posiadanych kwalifikacji zawodowych. Motorem gospodarek tzw. „wzrostowych” czy „rozwijających się” są osoby młode, o wysokich kwalifikacjach zawodowych. Podejmowane działania są przyczyną ograniczenia bierności zawodowej, czy pozostawania bez pracy w dłuższym czasie przez młodych, dla których w przypadku zatrudnienia po ukończeniu edukacji – aktywność zawodowa zmienia się w produkcyjną, czyli najbardziej pożądaną z perspektywy wzrostu PKB kraju i regionu.